

Datum
2022-11-24

Diariennr
KST 2022/309

Ert datum
2022-08-31

Ert diariennr
S2022/03649

Socialdepartementet

Promemorian Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

Kammarrätten tillstyrker, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, promemorians förslag i stort. Kammarrätten vill dock lämna följande kommentarer.

Definition av vuxen (avsnitt 6.1.2)

Enligt 2 kap. 1 § andra stycket i den föreslagna lagen (0000:00) med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende framgår att placering får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras med är vuxen och samtycker till barnets placering. I såväl socialtjänstlagen (2001:453) som den nu föreslagna lagen definieras ett barn som varje människa under 18 år. Motsvarande definition av vuxen saknas däremot. Det kan därför övervägas om det föreslagna andra stycket bör formuleras om. Bestämmelsen skulle kunna ha följande lydelse.

”Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras med inte själv är ett barn och samtycker till barnets placering.”

Alternativt.

”Placeringen får beslutas endast om den vårdnadshavare som barnet placeras med är över 18 år och samtycker till barnets placering.”

Omprövning av placeringen (avsnitt 6.2.8)

Enligt 4 kap. 3 § i den föreslagna lagen ska socialnämnden inom sex månader från dagen då placeringsbeslutet verkställdes pröva om ett beslut om placering ska upphöra. Med hänsyn till att det rör sig om en tvångsinsats där syftet är att det ska vara en tillfällig säkerhets- och skyddsåtgärd framstår sex månader som en lång tid. Det bör därför övervägas att placeringsbeslut ska prövas av socialnämnden inom en kortare tidsrymd.

Muntlig förhandling i kammarrätten (avsnitt 6.2.16)

I 7 kap. 3 § första stycket i den föreslagna lagen anges att i mål om placering ska förvaltningsrätten och kammarrätten hålla muntlig förhandling, om detta inte är uppenbart obehövligt. Muntlig förhandling ska hållas om någon part begär det. Kammarrätten är medveten om att denna reglering följer systematiken i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga men ifrågasätter ifall det är nödvändigt med i det närmaste obligatorisk muntlig förhandling i överrätt när sådan redan hållits i underrätten. De rättighets-skäl som gör sig gällande har då tillgodosetts och kammarrätten anser, med hänsyn till 9 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), att överrätten borde ha möjlighet att själva bedöma om muntlig förhandling i det enskilda fallet är behövligt.

Rätt att behålla en plats vid en viss skolenhet (avsnitt 6.4)

I promemorian konstateras att det inte bedöms som nödvändigt för att uppnå syftet med den föreslagna lagstiftningen att införa en reglering som innebär att en elev som vistats i ett skyddat boende ska ha rätt att behålla sin placering vid en viss skolenhet i grundskolan eller grundsärskolan om den annars skulle upphöra till följd av barnets vistelse i boendet. Kammarrätten anser att det kan ifrågasättas om det inte är olämpligt att en tillfällig placering kan leda till förlust av skolplats. Särskilt då den situation som föranlett ett beslut om placering i sig ofta kan innebära att skolan är den enda trygga platsen för barnet. Ett scenario där barnet eventuellt tvingas att, återigen, byta skola efter avslutad placering kan svårligen anses vara förenligt med barnets bästa. Det bör därför övervägas att ompröva införandet av en sådan reglering.

Ekonomiska konsekvenser (avsnitt 12)

Kammarrätten anser att kostnaden per mål om placering av barn i skyddat boende inte kan antas motsvara styckkostnaden för kategorin övriga mål i förvaltningsrätt och kammarrätt. I merparten av de mål som tillhör kategorin övriga mål krävs prövningstillstånd i kammarrätt men i fallet med mål om placering av barn i skyddat boende är förslaget att det ska vara fri fullföljd. Detta innebär en ökning av antalet mål i kammarrätt där en fullständig prövning måste göras. Med den nu föreslagna regleringen kring muntlig förhandling kommer den nya måltypen även innebära en inte obetydlig ökning av muntliga förhandlingar i både kammarrätt och förvaltningsrätt med de kostnader som detta innebär. Vidare kan det antas tillkomma säkerhetsaspekter i de aktuella målen på ett sätt som inte gör sig gällande i andra övriga mål.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Peder Liljeqvist. Föredragande har varit föredragande juristen Martin Rudgård.

Peder Liljeqvist

Martin Rudgård

Kopia till

Övriga kammarrätter
Hovrätterna
Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm
Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM
Domstolsverket
Kammarrättens intranät
Tidningarnas telegrambyrå